

Gospodine Predsjedniče,
uzvanici, članovi Diplomatskoga zbora,
dame i gospodo,

velika mi je radost danas biti među vama. Osobito sam zahvalan Vama, gospodine Predsjedniče, na srdačnom pozivu da posjetim Francusku te Vam zahvaljujem na riječima dobrodošlice koje ste mi uputili. Po Vama pozdravljam i sve stanovnike ove zemlje bogate kulturne i vjerske baštine. Zajedno tvore narod u kojem raznolikost podrijetla pridonosi živosti i bogatstvu suživota i demokratskoga života. Želim vas također uvjeriti, gospodine Predsjedniče, dame i gospodo, da je Francuska vrlo često u Papinim molitvama, jer ne zaboravlja svoje obiteljske korijene u Normandiji i Béarnu.

Moje putovanje u Francusku započinje u glavnome gradu vaše zemlje, Parizu, koji se često naziva gradom svjetlosti. Stoljećima Francuska svijetli kao kulturni, umjetnički i duhovni svjetionik; ne samo Europe nego i cijeloga svijeta. Zahvaljujući svojim katedralnim školama, sveučilištima i akademijama, važnim mjestima traženja istine, Francuska je pridonijela oblikovanju intelektualnoga života naroda daleko izvan svojih granica. Doprinos iznimnih francuskih umova, koji su ujedno bili i veliki katolici, pokazuje koliko znanost, umjetnost, književnost i filozofija mogu pridonositi dobru čovječanstva kada su usmjerene traženju lijepoga, dobrog i istinitoga, kako bi svijet imao život.

Francusko umijeće i stručnost sinonim su izvrsnosti na mnogim područjima. To se osobito pokazalo u velikom pothvatu obnove pariške katedrale Notre-Dame, u kojem su od samoga početka sudjelovale brojne javne i privatne ustanove, a kojemu ste Vi, gospodine Predsjedniče, posvetili osobitu pozornost, na čemu Vam zahvaljujem. Sa zahvalnošću odajem priznanje svim obrtnicima i stručnjacima koji su uložili svoj trud u taj projekt. Nedavno ponovno otvaranje katedrale za slavlje bogoslužja i za posjetitelje iz cijeloga svijeta nije samo vrhunac jednoga tehničkog pothvata, nego i simbol obnovljene nade, dokaz da ono što se činilo zauvijek izgubljenim može ponovno oživjeti zahvaljujući zajedničkom radu svih te svjedočanstvo jedinstva ostvarenoga u zajedničkom naporu. Tako lijep uspjeh trebao bi nadahnuti sve sudionike političkoga, društvenoga i vjerskoga života zemlje na novi polet u neprestanom djelovanju u duhu jedinstva, snagom žive nade.

Francuska je također zemlja bogatih kršćanskih korijena. Od vremena svetoga Ireneja i krštenja kralja Klodviga, duša vaše domovine razvijala se crpeći iz kršćanstva duhovni, kulturni, intelektualni, umjetnički i misionarski genij koji danas sjaji diljem svijeta. Tako je u Francuskoj 16. stoljeća procvao humanizam koji je nastojao povezati grčko-rimsku baštinu i kršćansku vjeru. Nakon znamenitih mislilaca renesanse i velikoga stoljeća došli su mislioci prosvjetiteljstva, a Francuska je svijetu donijela istinska postignuća, među kojima i priznanje ljudskih prava utemeljenih na samoj naravi ljudske osobe, osobito vjerske slobode. Ta trajna pozornost prema neotuđivom dostojanstvu svake ljudske osobe odražava se i u vašem nacionalnom geslu. Sloboda, jednakost i bratstvo nisu samo riječi uklesane na pročeljima javnih zgrada, nego upućuju na univerzalne etičke zahtjeve koji u evanđeoskoj poruci nalaze neiscrpan izvor nadahnuća i ostvarenja.

Opća deklaracija o ljudskim pravima, proglašena ovdje u Parizu, u čijoj je izradi francuski pravnik i dobitnik Nobelove nagrade za mir René Cassin imao istaknutu ulogu, nastojala je oblikovati opću svijest o neotuđivom dostojanstvu ljudske osobe. Sveti Ivan Pavao II., koji je taj dokument smatrao “istinskom prekretnicom na putu moralnoga napretka čovječanstva”, bio je svjestan da je “svaka prijetnja ljudskim pravima, bilo na području materijalnih bilo duhovnih dobara, jednako opasna za mir, jer uvijek pogađa čovjeka u njegovoj cjelovitosti”.

Pitanje poštovanja ljudskoga dostojanstva te prava i temeljnih sloboda koje proizlaze iz ljudske naravi postavlja se u svakom vremenu te mora pratiti razvoj društva i tehnološki napredak. Doista, “tehnološki razvoj tijekom stoljeća znatno je poboljšao životne uvjete čovječanstva; istodobno je svaka etapa napretka pokazala i dvojbeno lice sredstava koja mogu nanositi štetu ako nisu usmjerena prema dobru” (Magnifica humanitas 4). Georges Bernanos već je u svoje vrijeme naslutio opasnost da slijepa poslušnost i neodgovornost zavladaju svojevrsnim “rajem strojeva”. Isticao je kako je francuska civilizacija, da bi tomu izmakla, stoljećima radila na odgoju slobodnih ljudi, potpuno odgovornih za svoje postupke.

Zato mi se učinilo neophodnim u svojoj prvoj enciklici obraditi temu umjetne inteligencije kako bih ljudsku osobu ponovno stavio u središte svakog promišljanja. Kako ne bismo izgubili svoju ljudskost usred “raja strojeva” koji sve više prodire u našu svakodnevicu i određuje ju, hitno je potrebno odgajati umove za etičko razlučivanje, sposobno prepoznati ono što je moralno dobro. Taj je zahtjev presudan kako bismo prepoznali istinsko dobro koje čovjeku omogućuje rast u skladu s njegovim izvornim pozivom, uz bezuvjetno poštovanje njegove unutarnje slobode i svetoga dostojanstva. U tom smislu želim podsjetiti da “istinski slobodno društvo ne nameće jednoobraznost, nego štiti raznolikost savjesti, sprječavajući autoritarne devijacije i promičući etički dijalog koji obogaćuje društveno tkivo” (Govor Diplomatskom zboru, 9. siječnja 2026.). Takav je dijalog tim hitniji u današnjoj Francuskoj, gdje su ljudi različitih kulturnih i vjerskih pripadnosti pozvani živjeti zajedno i pridonositi izgradnji društva.

Upravo zahvaljujući bogatstvu svojega društvenoga tkiva, Francuska se već stoljećima ističe osjetljivošću za različitosti i snažnom željom za solidarnošću. Zahvaljujući djelovanju mnogih muškaraca i žena koji su ostali vjerni svojoj čovječnosti i evanđeoskim vrijednostima, Katolička crkva u Francuskoj nije prestala služiti onima koji su u potrebi, postavši živo lice Božje nježnosti i suosjećanja. Sjetimo se djela svetoga Vinka Paulskoga, karitativne obnove 17. stoljeća te brojnih katoličkih ustanova koje i danas prate braću i sestre oslabljene bolešću i patnjom. Njihovo svjedočanstvo pažnje i služenja prava je škola čovječnosti o veličini skrbi te snažan podsjetnik na jedinstvenu i nezamjenjivu vrijednost svake ljudske osobe.

To je također poziv na obnovljeno bratstvo koje od nas traži da bezuvjetno prihvaćamo život, da nježno podupiremo krhkost, s poštovanjem i međusobnim povjerenjem pratimo svaku životnu etapu te hrabro i suosjećajno branimo one koji nemaju glasa ili se ne osjećaju dovoljno zaštićenima. Zato ponovno snažno ističem da je “zaštita prava na život nezamjenjiv temelj svakoga drugog ljudskog prava”.

Danas postoji napast očekivati od znanosti rješenje i utjehu za sve naše patnje. Opasnost je pritom često padanje u iluziju. Kada znanost i tehnologija nisu vođene savješću, mogu nuditi brza rješenja koja se čine odgovorom na ljudske želje i patnje, ali zapravo ih mogu ozbiljno udaljiti od dobra za kojim duboko čeznu. Zabrinuto promatram neka suvremena društvena zastranjenja koja prijete izobličiti znanost i tehnologiju pretvarajući ih u unosne djelatnosti koje pogoduju genetskim manipulacijama, surogat-majčinstvu, trgovini organima ili ponudi unaprijed planirane smrti. Ne zaboravimo da su međusobno poštovanje i zaštita života svake ljudske osobe odgovornost svakoga od nas te da započinju obraćanjem uma i srca i zahtijevaju istinsko i nesebično zauzimanje za našu braću i sestre.

Kako u takvom zauzimanju ne prepoznati i izraz ispravne laičnosti zemaljskoga grada? Kršćanin uključen u javni život, koji djeluje u skladu sa svojom savješću prosvijetljenom vjerom, ne može se

smatrati prozelitom ni prijetnjom jedinstvu domovine. Istinska laičnost ne isključuje religijsku dimenziju, nego naprotiv zna u njoj prepoznati odgojno bogatstvo.

Upravo zato katolička škola zauzima važno mjesto u obrazovnom sustavu zemlje poput Francuske. “To je uostalom dio širega stava, neizostavnoga za svaki dijalog, bilo u školi bilo u društvu: poznavati i ljubiti ono što jesmo kako bismo drugoga mogli susresti s poštovanjem i otvorenosti.”

Prava laičnost stoga se ne sastoji u isključivanju religije iz javnoga prostora ili iz obrazovanja, nego u nastojanju da država i vjerske zajednice međusobno razgovaraju i udružuju snage u službi općega dobra, kako bi svijet imao život. U tom pogledu izražavam svoje priznanje radu u okviru Dijaloške instance između Svete Stolice, Katoličke crkve u Francuskoj i francuske Vlade. Neumorno djelovanje Katoličke crkve u bogatstvu svojih oblika i ustanova doista je dragocjeno i pohvalno za dobrobit cijeloga društva. Takva razmjena na vrlo pozitivan način pokazuje zdravu komplementarnost koju je potvrdio Drugi vatikanski koncil, prema kojemu politička zajednica i Crkva, premda na različit način, služe osobnom i društvenom pozivu istih ljudi te će to služenje biti djelotvornije što budu više razvijale zdravu suradnju.

Sa zadovoljstvom primjećujem da ista volja zajedničkog služenja svakoj osobi, neovisno o njezinu podrijetlu, već stoljećima nadahnjuje suradnju Francuske i Katoličke crkve u služenju istočnim kršćanima. Odgojno, društveno, kulturno i humanitarno djelovanje na Bliskom istoku, u suradnji s različitim udrugama poput Pomoći Crkvi u nevolji i Djela Istoka (“Œuvre d’Orient”), dragocjen je doprinos dijalogu među narodima i zaštiti prava svake osobe.

To je rječito svjedočanstvo u kojem se kultura i vjera pokazuju kao stupovi sklada među različitim narodima i religijama u službi mira i posredovanja među ljudima. I na ovom području obrazovanje ostaje posebno važan izazov. Ono je i dalje jedno od glavnih područja suradnje, a osobito se ostvaruje putem Fonda za škole Istoka. Želim zahvaliti svima koji sudjeluju u tom projektu koji je od osnutka 2021. godine omogućio potporu za više od dvjesto šezdeset školskih ustanova na Bliskom istoku, uključujući sedam sveučilišta u Libanonu i Sveučilište u Betlehemu.

No, kako govoriti o toj regiji svijeta, gdje se prije dvije tisuće godina rodio Knez mira, a ne misliti na sve narode pogođene posljedicama sukoba i na sve one koje pogađa pošast rata? Ne možemo ostati ravnodušni pred takvim patnjama koje ranjavaju ljudsko dostojanstvo i vapi Bogu za pravdom. Teška stvarnost tih situacija mora nas potaknuti na razmišljanje i poziva svakoga, na mjestu gdje se nalazi, na istinsko obraćenje srca i promjenu stava. Tek kada ponizno priznamo koliko jedni druge trebamo, moći ćemo se još snažnije zauzeti za izgradnju civilizacije ljubavi u srcu našega svijeta koji je postao tako složen i međusobno povezan.

Istodobno, kako je još sveti Ivan XXIII. istaknuo, “pravda, mudrost i čovječnost zahtijevaju da se zaustavi utrka u naoružanju, da se postojeće naoružanje istodobno i uzajamno smanji, da se zabrani nuklearno oružje te da se konačno postigne razoružanje pod djelotvornim nadzorom”. Sve se više širi pogrešno uvjerenje da posjedovanje nuklearnoga oružja predstavlja jamstvo sigurnosti, čime se potiče nova utrka u naoružanju koju je teško kontrolirati. U stvarnosti, mir nije ravnoteža snaga, nego se izgrađuje svaki dan putem dijaloga i pravednosti.

Stoga vas potičem da se nikad ne pomirite s mišlju da je rat “neizbježan”, nego da neumorno promičete dijalog i diplomaciju kako biste očuvali mirna društva koja poštuju dostojanstvo te prava osoba i naroda. Suočena s ratnim prijetnjama i mnogostrukim krizama koje potresaju naš svijet, Francuska je pozvana ostati neumorni graditelj mira i multilateralizma, osobito u našoj dragoj

Europi. Neka Francuska, vjerna svojim vrijednostima, utire put nenaoružanom i razoružavajućem miru te odgovorno daje svoj nezamjenjiv doprinos miru. Neka vaša sloboda neprestano raste u zauzimanju za opće dobro; neka vaše bratstvo obuhvati cijelo čovječanstvo; a jednakost kojoj težite neka uvijek bude utemeljena na pravdi i ljubavi, ne brišući razlike među ljudima, nego omogućujući da one skladno donose plod za dobrobit cijeloga društva.

Gospodine Predsjedniče, dame i gospodo,

želim vam još jednom izraziti svoju zahvalnost za ovaj susret koji, služeći se riječima što ih je Vaša Ekscelencija uputila francuskim biskupima 2018. godine, pokazuje kako “Crkva koja bi tvrdila da ju ne zanimaju zemaljska pitanja, ne bi u potpunosti ispunjavala svoje poslanje, a predsjednik republike koji bi tvrdio da ga ne zanimaju Crkva i katolici, ne bi ispunjavao svoju dužnost”. Budite sigurni u moje žarke molitve za vašu lijepu naciju.

Neka vam Bog udijeli mir, jedinstvo i napredak kako bi svijet imao život. Te želje povjeravam majčinskom zagovoru Blažene Djevice Marije, glavne zaštitnice Francuske.

Bog blagoslovio Francusku i sve Francuze!